

Leif Johansen: Public Economies. North-Holland Publishing Company, Amsterdam 1965. 367 sider, pris 40 Fl.

Leif Johansens bog er en oversættelse af første og anden del af hans *Offentlig Økonomikk*, Oslo 1962 og 1964. Første del blev anmeldt af P. Nørregaard Rasmussen i *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1962, hefte 5-6, p. 246. De følgende bemærkninger vedrører derfor udelukkende de sidste kapitler i den engelske udgave.

Kap. VI omhandler den offentlige virksomheds område, kap. VII: beskatningsformerne og skatternes virkninger og kap. VIII: nogle principielle betragtninger vedrørende kommunernes økonomi.

Kap. VI indeholder dels en beskrivelse af Erik Lindahls teori for bestemmelsen af skatterne og de offentlige udgifter og dels en gennemgang af nogle af de velfærdsøkonomiske betragtninger, der kan anføres til støtte for offentlig drift af en række foretagender. Der er således tale om en gennemgang af visse dele af den normative finanslære, og en indføring i disse spørgsmål må måske anses for at høre med til finanspolitisk almindendannelse. Fremstillingen er meget klar, men man savner en sammenstilling med de ældre »principper« for statshusholdningens førelse og en understregning af det normative i denne del af finanslæren.

Det meget omfattende kap. VII giver foruden en kortfattet oversigt over skatteformerne og deres historie en udmærket fremstilling af de fleste af de spørgsmål, der sædvanligvis behandles i skattepolitikken.

Fremstillingen, der er gennemført i en fragmentarisk form uden tilknytning til konkrete skatte- og afgiftsregler, omfatter en behandling af en række spørgsmål i forbindelse med opbygningen af indkomstskatter og forbrugsafgifter samt en gennemgang af nogle partielle analyser af skatternes og afgifternes virkninger.

En sådan fremstillingsform, som giver mulighed for at lægge særlig vægt på de punkter, der har aktuel betydning, har sine fordele frem for en systematisk gennemgang af de enkelte skatte- og afgiftsformer,

men den indebærer også en risiko for, at nogle spørgsmål får en stedmoderlig behandling, og at sammenhængen mellem de forskellige led ikke bliver tilstrækkeligt understreget.

Det, man især savner, er en fremstilling af indkomstskattens indkomstbegreb. Problemerne er tangeret i afsnittet om beskatning af kapitalgevinster, men man mangler en generel belysning af problematikken på dette område. Herudover savner man en fremstilling af de problemer, der skyldes tidsforløbet mellem ligning og betaling, og i forbindelse med gennemgangen af forbrugsbeskatningen savner man en fremstilling af de virkninger, afgiftsbetalingen har på forskellige sektorerens likviditet.

Endvidere savner man en tilbunds gående gennemgang af de virkninger, som forskelle i afskrivningsreglernes udformning har på virksomhedernes dispositioner. Analysen af dette spørgsmål giver godt nok en udmærket beskrivelse af den indflydelse afskrivningsperiodens længde har under de meget urealistiske forudsætninger, der er opstillet om beskatningsreglernes udformning, men man mangler en belysning af de virkninger der alene beror på forskelle i friheden til at placere afskrivningerne over perioden.

I denne forbindelse kan det også nævnes, at den omstændighed, at forfatteren ikke har taget sit udgangspunkt i de konkrete beskatningsregler, har bevirket, at han er nået til et formentlig forkert resultat med de hensyn til merværdiafgiftens virkninger på priserne.

Diskussionen af dette spørgsmål er nemlig foretaget under den forudsætning, at afgiften beregnes af den merværdi, der opstår i de forskellige omsætningsled. Herved når forfatteren til, at de enkelte omsætningsleds indkøbspris stiger med den i de tidligere led erlagte afgift, hvilket såfremt avanceprocenten fastholdes uændret vil betyde, at prisen før afgift stiger med mere end den i de tidligere led erlagte afgift. Således som reglerne var udformet i det danske forslag til merværdiafgift, hvorefter virksomhederne ville få godtgjort den afgift, der var pålagt de varer, de indkøbte,

Leif Johansen: Public Economies. North-Holland Publishing Company, Amsterdam 1965. 367 sider, pris 40 Fl.

Leif Johansens bog er en oversættelse af første og anden del af hans *Offentlig Økonomikk*, Oslo 1962 og 1964. Første del blev anmeldt af P. Nørregaard Rasmussen i *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1962, hefte 5-6, p. 246. De følgende bemærkninger vedrører derfor udelukkende de sidste kapitler i den engelske udgave.

Kap. VI omhandler den offentlige virksomheds område, kap. VII: beskatningsformerne og skatternes virkninger og kap. VIII: nogle principielle betragtninger vedrørende kommunernes økonomi.

Kap. VI indeholder dels en beskrivelse af Erik Lindahls teori for bestemmelsen af skatterne og de offentlige udgifter og dels en gennemgang af nogle af de velfærdsøkonomiske betragtninger, der kan anføres til støtte for offentlig drift af en række foretagender. Der er således tale om en gennemgang af visse dele af den normative finanslære, og en indføring i disse spørgsmål må måske anses for at høre med til finanspolitisk almindendannelse. Fremstillingen er meget klar, men man savner en sammenstilling med de ældre »principper« for statshusholdningens førelse og en understregning af det normative i denne del af finanslæren.

Det meget omfattende kap. VII giver foruden en kortfattet oversigt over skatteformerne og deres historie en udmærket fremstilling af de fleste af de spørgsmål, der sædvanligvis behandles i skattepolitikken.

Fremstillingen, der er gennemført i en fragmentarisk form uden tilknytning til konkrete skatte- og afgiftsregler, omfatter en behandling af en række spørgsmål i forbindelse med opbygningen af indkomstskatter og forbrugsafgifter samt en gennemgang af nogle partielle analyser af skatternes og afgifternes virkninger.

En sådan fremstillingsform, som giver mulighed for at lægge særlig vægt på de punkter, der har aktuel betydning, har sine fordele frem for en systematisk gennemgang af de enkelte skatte- og afgiftsformer,

men den indebærer også en risiko for, at nogle spørgsmål får en stedmoderlig behandling, og at sammenhængen mellem de forskellige led ikke bliver tilstrækkeligt understreget.

Det, man især savner, er en fremstilling af indkomstskattens indkomstbegreb. Problemerne er tangeret i afsnittet om beskatning af kapitalgevinster, men man mangler en generel belysning af problematikken på dette område. Herudover savner man en fremstilling af de problemer, der skyldes tidsforløbet mellem ligning og betaling, og i forbindelse med gennemgangen af forbrugsbeskatningen savner man en fremstilling af de virkninger, afgiftsbetalingen har på forskellige sektorerens likviditet.

Endvidere savner man en tilbunds gående gennemgang af de virkninger, som forskelle i afskrivningsreglernes udformning har på virksomhedernes dispositioner. Analysen af dette spørgsmål giver godt nok en udmærket beskrivelse af den indflydelse afskrivningsperiodens længde har under de meget urealistiske forudsætninger, der er opstillet om beskatningsreglernes udformning, men man mangler en belysning af de virkninger der alene beror på forskelle i friheden til at placere afskrivningerne over perioden.

I denne forbindelse kan det også nævnes, at den omstændighed, at forfatteren ikke har taget sit udgangspunkt i de konkrete beskatningsregler, har bevirket, at han er nået til et formentlig forkert resultat med de hensyn til merværdiafgiftens virkninger på priserne.

Diskussionen af dette spørgsmål er nemlig foretaget under den forudsætning, at afgiften beregnes af den merværdi, der opstår i de forskellige omsætningsled. Herved når forfatteren til, at de enkelte omsætningsleds indkøbspris stiger med den i de tidligere led erlagte afgift, hvilket såfremt avanceprocenten fastholdes uændret vil betyde, at prisen før afgift stiger med mere end den i de tidligere led erlagte afgift. Således som reglerne var udformet i det danske forslag til merværdiafgift, hvorefter virksomhederne ville få godtgjort den afgift, der var pålagt de varer, de indkøbte,

forekommer det imidlertid ikke umiddelbart sandsynligt, at afgiften vil få konsekvenser for avanceberegningen.

Endelig må det om kap. VII bemærkes, at fremstillingen af skatternes virkninger på indkomstfordelingen ikke forekommer heldig. Selv om det utvivlsomt er rigtigt, som forfatteren anfører, at det i praksis er umuligt at vurdere de totale virkninger af en omlægning af skattesystemet, kan dette dog ikke være et argument for at godtage incidensberegninger, der udføres under den forudsætning, at alt andet end lige bestemt

skatte- og afgiftssatserne er upåvirkede af omlægningen.

Kap. VIII giver en meget kortfattet indføring i nogle af de problemer, der opstår i forbindelse med tilrettelæggelsen af den lokale forvaltning og finansieringen af de udgifter, der påhviler kommunerne.

Bogen kan stærkt anbefales som supplerende læsning til finanspolitik.

*Gunnar Klavsén**

*Kontorchef i Finansernes Centralstyrelse, cand. polit.

MODTAGEN LITTERATUR

ABRAHAM, CLAUDE et THOMAS, ANDRE: *Microéconomique – Décisions optimales dans l'entreprise et dans la nation*. Dunod. Paris 1966. 460 s. 68 fr. – BOULDING, KENNETH E.: *Economic Analysis. Volume I Microeconomics. Volume II Macroeconomics*. Harper and Row. New York 1966. 720 + 280 s. – CARLSON, SUNE m.fl.: *Svensk ekonomisk tillväxt – en problemanalys*. Udgivet af Kungl. Finansdepartementet. Svenska Bokförlaget/Norstedts. Lund 1966. 258 s. 27,75 sv. kr. – FONSMARK, HENNING og LASSEN, AKSEL: *Planlægning af Danmark*. Berlingske Forlag. København 1966. 114 s. 14,75 kr. – GRAEBNER, WOLFGANG: *Direkte Kontrollen als Mittel der Geldpolitik*. Westdeutscher Verlag G.m.b.H. Köln 1966. 86 s. 29,90 DM. – HÖGLUND, BENGT: *Modell och observationer*. Almqvist och Wiksell. Stockholm 1966. 224 s. 35 sv. kr. – JUNGENSELDT, KARL G.: *Löneandelen och den ekonomiska utvecklingen*. Almqvist och Wiksell. Stockholm 1966. 278 s. 35 sv. kr. – KJÆRHANSEN, MAX: *Readings in Danish Theory of Marketing*. Einar Harecks Forlag. København 1966. 325 s. 50 kr. – KJÆRHANSEN, MAX: *Produktpolitik*. Einar Harecks Forlag. København 1966. 83 s. – LAURSEN, MOGENS: *Investering i obligationer og aktier*. Borgens Forlag. København 1966. 224 s. 46 kr. – OURY, BERNARD: *A Production Model for Wheat and Feedgrains in France (1946-1961)*. North-Holland Publishing Co. Amsterdam 1966. 306 s. 40 fl. – PATTERSON, GARDNER: *Discrimination in International Trade, The Policy Issues 1945-1965*. Princeton University Press. New Jersey 1966. 414 s. 10 dollar. – ROLFE, SIDNEY E.: *Gold and World Power*. Harper and Row. New York 1966. 276 s. 55 sh. – THALBERG, BJØRN: *A Trade Cycle Analysis*. Lund Economic Studies 2. Studentlitteratur. Lund 1966. 127 s. – TRIFFIN, ROBERT: *The World Money Maze*. Yale University Press. London 1966. 585 s. 90 sh. – YEAGER, LELAND B.: *International Monetary Relations*. Harper and Row. New York 1966. 504 s. – Centrum voor economische Studien: *The Market Economy in Western European Integration*. Editions Nauwelaerts. Louvain 1965. 410 s. 500 fr. – *International Trade and Finance. A Collected Volume of Wicksell Lectures 1958-1964*. Almqvist och Wiksell. Stockholm 1966. 291 s. 36 sv. kr. – *Landsplanudvalgets sekretariat: Industriens beliggenhedsvalg i Nordjylland*. København 1966. 34 s. 10 kr.